

מנהלת

שינון הדף היומי בדרך קצרו

לע"נ הגה"צ רבי דב בן רבי צבי יחזקאל יפה זצוק"ל הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 150 פרשת וירא תשפ"ג

נדרים יט-כה

שד, וכששאלתי מה הסיבה לכך אמר לי כדי שלא יתן עיניו באשה אחרת, ויש לומר שמתור לדבר בעניניו תשימש לריצו, אך בדברים אחרים אסור. ר' יוחנן אומר שזה רק דעת ר' יוחנן בן דבאי אך חכמים אמרו שאין הלכה כמותו אלא אדם עושה באשתו מה שרוצה, ומשל לבשר שבא מהטבח שיכול לאכול במלח ובצלי ובבישול או שלוק, וכן דג שבא מבית הצייד, ואמיר אומר שמלאכי השרת שאמרו לר' יוחנן בן דבאי הכוונה לחכמים, שאין לומר שהם מלאכים ממש שא"כ ר' יוחנן לא היה אומר שחכמים חולקים עליהם שהרי ודאי המלאכים בקיאים יותר בצורת הווה, והחכמים נקראו מלאכים שהם נבדלים משאר אדם כמלאכים. **אשה אחת** אמרה לרבי שהיא ערכה שולחן לבעלה והוא הפכו, אמר לה רבי התורה התירה אותך ומה אעשה לך, ואשה אחת באה לרב ואמרה לו שבעלה הפך שולחנה, ואמר לה רב שזה כדג שאוכלו איך שרוצה. **רבי למד מהפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם** שאדם לא ישתה בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחרת ואמר רבינא שזה נאמר גם כששתיהן נשיו. **ר' לוי למד מהפסוק וברותי מכם המורדים והפושעים** כי נאמר על בני ט' מידות אסו"ת משנע"ח, שהם ראשי תיבות א' בני אימה ואנוסה, ב' בני שנואה ג' בני נידוי ד' בני תמורה ה' בני מריבה ו' בני שכרות ז' בני גרושת הלב ח' בני ערוביאי ט' בני חצופה, אך קשה שר' שמואל בר נחמני אמר בשם ר' יונתן שמי שאשתו תובעתו יהיו לו בנים שאפילו בדרורו של משה לא היו כמותה, שכתוב ה' **לכם אנשים חכמים ונבונים וכתוב ואקח את ראשי שבטיכם** ולא כתוב נבונים, וכתוב **יששכר חמור גרם**, וכתוב **ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים**, ויש לומר שזה נאמר רק כשאינה תובעת ממש אלא מתרצה לפניו כלאה.

פרק ארבעה נדרים
משנה חכמים התירו ד' נדרים בלי שאלה: נדרי זרוזין נדרי הבאי נדרי שגגות נדרי אונסין, נדרי זרוזין כגון אדם שמכר חפץ ואמר קונם שאיני מוכרו פחות מסלע והקונה אמר קונם שאיני מוסיף לך על שקל

דף כא יכול למכור בג' דינרים וכוונת המוכר בנדרו לזרוז את הקונה שישתווה אליו. **גמרא** ר' אבא בר ממל אמר לר' אמי שאמרת לנו בשם ר' יהודה נשיאה שמשנה זו היא כדברי ר' יהודה בשם ר' טרפון שמי שנזר בספק אינו נזיר כי נזירות נתנה להפלאה, ורבא אומר שמשנתנו גם לרבנן וזה לא מצד הפלאה כי לא כתוב שניהם 'רצו' אלא שניהם 'רוצים' משמע שרצו עד הסוף.

רבינא אמר לרב אשי שאם המוכר אמר יותר מסלע והקונה אמר פחות משקל ושניהם נדרו האם זה נדר או זירוז, אמר רב אשי ששנינו שאם הפציר בחבירו לאכול אצלו ואמר לו קונם ביתך שאני נכנס טיפת צונן שאני טועם מותר להכנס לביתו ולשתות צונן שהוא התכוון רק לאכילה ושתייה, ולכאורה הוא אמר טיפת צונן אלא רגילים לדבר כך **עמוד ב** אמר רבינא שאינו דומה כי צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה אך כאן זה ספק שמא התכוון לזירוז או שהתכוון בדוקא, ונשאר בספק.

רב יהודה אומר בשם ר' אסי שד' נדרים של משנתנו צריכים שאלה לחכם, וכשאמרת את דבריו לפני שמואל לקשה שמואל הרי המשנה אומרת התירו חכמים ואי תכן שהכוונה רק ע"י שאלה, ורב יוסף למד את זה בלשון אחרת שרב יהודה אמר בשם רב אסי שחכם מתיר רק כעין ד' נדרים אלו שהוא סובר שלא פותחים בחרטה.

נודר אחד בא לפני רב הונא אמר לו רב הונא לבך עליך אמר לו לא, והתיר לו, ונודר אחר בא לפני רבה בר רב הונא ואמר לו רבה אילו היו עשרה בני אדם שיפייסו אותך היית נודר אמר לו לא, והתיר לו.

ר' יהודה אומר שאומרים לאדם לב זה עליך אם אמר שלא, מתירים אותו, ור' ישמעאל בן ר' יוסי אומר בשם אביו שאומרים לו אילו היו ר' בני אדם שיפייסוך היית נודר אם אמר שלא, מתירים לו.

נודר אחד בא לפני ר' אסי ואמר ר' אסי האם אתה תוהה על נדרך אמר לו לא בלשון תימה והתיר לו, נודר אחד בא לפני ר"א אמר לו האם רוצה אתה בנדר למפרע אמר לו אילו לא היו מרגיזים אותי לא הייתי רוצה בו כלל, אמר לו א"כ הנדר מותר כרצונך.

אשה אחת הדירה את בתה ובאה לפני ר' יוחנן והוא אמר לה לו ידעת ששכונתיך יאמרו על בתך

דף כב שאם אימה לא היתה רואה בה דברים רעים לא היתה מדירתה האם היית נודרת אמרה לו לא, והתיר לה, בן בתו של ר' ינאי סבא נדר ובא לפניו, אמר לו ר' ינאי לו ידעת שבשמים פותחים פנקסך וממשמים בו האם היית נודר אמר לו לא, והתיר לו, אמר ר' אבא שלומדים את זה מהפסוק **ואחר נדרים לבקר**, אך אנו לא פותחים בכך, וכן לא פותחים כדברי רבה בר רב הונא בשם ר' יוחנן שר"ג פתח לוקן שנדר בפסוק **יש בוטה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרפא**, שמי שבוטה נדר ראוי לדקרו בחרב אך לשון חכמים מרפא, וכן לא פותחים כדברי ר' נתן שהנודר כאילו בנה במה והמקיימו כאילו הקריב עליו קרבן, ובתחילת דברי ר' נתן פותחים ובסוף דבריו נחלקו, שלא כפי פותחים ולרבא לא פותחים, ובלשון זו שנה רב כהנא אב רבי טביומי לכו"ע לא פותחים בסוף

דף יט אביי מקשה שאם מעמידים את המשנה שספק נזירות להקל כר"א א"כ מדוע בסיפא של אותה משנה שנינו שספק בכורות בין של אדם בין של בהמה בין טהורה בין טמאה המוציא מחבירו עליו הראיה ושנו על כך כברייתא שאסורים בגזיה ועבודה, תירץ ר' זירא שאין לדמות קדושה הבאה מאליה לקדושה שבאה בידי אדם, אך קשה מהמשך המשנה שלר"מ ספק משקים להטמא טמא וספק לטמא אחרים טהור ור"א סובר כדבריו, ולכאורה ישנה ברייתא שר"א אומר שאין טומאה למשקים שיוסי בן יעזר איש צרידה העיד שחגב מסוג איל טהור, ועוד העיד שהמשקים של ביהמ"ק טהורים, ואמנם שמואל מפרש שם שטהורים מלטמא אחרים אך יש להם טומאת עצמם וא"כ לא קשה, אך קשה לרב שמפרש שם שהמשקים טהורים לגמרי איך ר"א טימא בספק משקים, אלא יש להעמיד את המשניות הללו במחלוקת ר"ש ור' יהודה ששנינו כברייתא שאם אמר הריני נזיר שיש בכרי הזה ק' כור והלך ומצאו שנגנב או אבד ר' יהודה התיר ור"ש אסר, והקשו שר' יהודה עצמו אמר במשנתנו שסתם תרומה ביהודה אסורה ובגליל מותרת שאנשי גליל לא מכירים את תרומת הלשכה **עמוד ב** ומשמע שאם הם מכירים אסורים, ורבא מתרץ שלגבי כרי כשהספק חמור מודאי אדם לא מכניס עצמו לספק, שהרי נזיר ודאי מגלח ומביא קרבן שנאכל ואילו בנזירות ספק אינו יכול לגלח, ורב הונא בר יהודה לקשה לרבא שגם האומר הריני נזיר עולם אינו יכול לגלח, אמר רבא שגם באומר הריני נזיר עולם הספק חמור מודאי, שהרי נזיר עולם ודאי יכול להקל בתער כשהכביד שערו ומביא ג' בהמות אך בספק אינו מגלח כלל, והקשה רב הונא שאם אמר הריני נזיר שמשון גם בודאי זה חמור שאינו מגלח כלל, אמר רבא שלא מדובר בנזיר שמשון שבסתם לא משמע נזיר שמשון, והקשה לו רב הונא בר יהודה שרב אדא בר אבהו שנה ברייתא שזויות שמשון חלה מספק אמר רבא א"כ זה יהיה קשה משם, ורב אסי מתרץ שהברייתא היא כדברי ר' יהודה בשם ר' טרפון שאמר בנזר מספק אין אחד מהם נזיר שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה כביורו, אך קשה מדוע כתוב שנגנב או אבד, יש לומר שכתבו כן לחדש בדעת ר"ש שאף בנגנב או אבד אדם מכניס עצמו לספק.

לר' יהודה סתם תרומה בגליל מותרת שאינם מכירים את תרומת הלשכה, משמע שאם הם מכירים אסורים שיש להחמיר בספק, ואילו בסיפא כתוב שסתם חרמים ביהודה מותרים ובגליל אסורים שאינם מכירים את חרמי הכהנים, משמע שאם הם מכירים מותרים משמע שבפסוק יש להקל, אמר אביי שהסיפא היא לדעת ר"א בר' צדוק שיש ברייתא שלר' יהודה סתם תרומה ביהודה אסורה ולר"א בר' צדוק סתם חרמים בגליל אסורים.

דף כ **משנה** אם נדר בחרם ואח"כ פירש שהוא התכוון לחרמו של ים או שנדר בקרבן ואמר שהתכוון לקרבנות של מלכים, או שאמר הרי עצמי קרבן ופירש שהוא התכוון לעצם שהניח לנדור בו, או שאמר קונם אשתי נהנית לי ופירש שהתכוון לאשתו הראשונה שכבר גירשה, לר"מ בכל אלו לא נשאלים להם ואם נשאלו מענישים אותם ומחמירים עליהם, ולחכמים פותחים להם פתח ממקום אחר ומלמדים אותם כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים. **גמרא** יש להקשות שברייתא כתוב שלא נשאלים ואח"כ כתוב שאם נשאלו מחמירים עליהם, מבאר רב יהודה שהכוונה שאינם צריכים שאלה וכי"ח אך עם הארץ שבא לישאל עונשים אותו ומחמירים עליו, ומחמירים הכוונה שלא פותחים לו בחרטה, ועונשין הכוונה כמו ששנינו בברייתא שלר' יהודה מי שנזר ועבר על נזירותו לא נזקקים להתיר לו עד שינהוג איסור כמו הימים שנהג היתר, ור' יוסי סובר שזה רק בנזירות מועטת אך בנזירות מרובה מספיק ל' יום, ורב יוסף אומר שכיון שחכמים אמרו לא להזקק להתיר א"כ ב"ד שנזקקו להתירו לא עשו כהוגן, ורב אחא בר יעקב אומר שמשמתים אותו.

לחכמים פותחים פתח ממקום אחר, ושנו בברייתא שלא יהיו רגילים בנדרים שאז סופו למעול בשבועות ואין להתרגל עם עם הארץ שסופו להאכיל טבל, ואין להתרגל עם כהן עם הארץ שסופו להאכיל תרומה, ואין להרבות שיחה עם האשה שסופו לבא לניאוף, ור' אחא בר יאשיה אומר שמי שצופה בנשים סופו לבא לעבירה והמסתכל בעקבה של אשה יהיו לו בנים שאינם מהוגנים ואמר רב יוסף שזה נאמר באשתו נדה, ור"ל אומר שזה נאמר על מקום הטינופת שהוא מכוון כנגד העקב.

מהפסוק בעבור תהיה יראתו על פניכם לומדים שצריך בוש, **מלבלתי תחטאו** לומדים שהבושה מביאה ליראת חטא, וזה סימן יפה לאדם שהוא בישן, ואחרים אומרים שהמבייש אינו חוטא במהרה, ומי שאין לו בושת פנים נראה שלא עמדו אבותיו על הר סיני.

ר' יוחנן בן דבאי אומר שסחו לו מלאכי השרת ד' דברים: מפני מה נולדים חגרים מפני שהופכים שולחנם בתשימי, ומפני מה נולדים אלמים מפני שמונשים באותו מקום, ונולדים חרשים מפני שמדברים בשעת תשימי, וסומים נולדים מפני שמסתכלים באותו מקום, אך יש להקשות ששנינו בברייתא שאלו את אמא שלום מפני מה **עמוד ב** בניך יפים מאד אמרה להם שבעלה ר"א לא משמש בתחלת הלילה ולא בסופו אלא בחצות ובשעת תשימי הוא מגלה טפח ומכסה טפח וזה נראה עליו כמי שכפאו

דברי ר' נתן, ונחלקו בתחלת דבריו שלאבי פותחים ולרוב לא פותחים, ולהלכה לא פותחים לא ברישא ולא בסופא, וכן לא פותחים בדברי שמואל שאמר שאף המקיים הנדר נקרא רשע וכמו שאמר ר' אבהו בפסוק וכי תחלו לנדור לא יהיה בך חטא ולומדים גזירה שווה חזלה חזלה שכתוב שני רשעים חדלו רוגזו, ורב יוסף אמר ששינונו כך במשנה כנדרים כשרים לא אמר כלום כנדרים רשעים נדר בנזיר קרבן ושבועה.

ר' שמואל בר נחמני אמר בשם ר' יונתן שהכועס כל מיני גיהנם שולטים בו שכתוב והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך, ורעה זה גיהנם שכתוב כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה, והכועס שולטים בו תחתונות שכתוב ונתן ה' לך שם לב רגז וכליון עיניים ודאבון נפש, ותחתונות זה מחלה שמכלה את העיניים ומדאיבה את הנפש.

כשעלה עולא לא"י נלוו אליו שני בני חוזאי ואחד שחט את חבירו ואמר לעולא האם יפה עשיתי אמר לו כן ותפרע לו את בית השחיטה, וכשבא לפני ר' יוחנן אמר לו ח"ו חיזקתי ידי עוברי עבירה, אמר ר' יוחנן הצלת את נפשך, ותמה ר' יוחנן שרק על חו"ל נאמר ונתן ה' לך שם לב רגז, עמוד ב אמר לו עולא אכן עדיין לא עברנו את הירדן.

רבה בר רב הונא אומר שהכועס גם שכניה לא חשובה לכנגדו שכתוב רשע כגובה אפך בל ידרוש אין אלוקים כל מזימותיו, ור' ירמיה מדפתי אומר שהוא שוכח תלמודו ומוסיף טפשות שכתוב כי כעס בחיק כסילים ינח וכתוב וכסיל יפרוש אולת, ור"נ בר יצחק אומר שעונותיו מרובים מזכותיו שכתוב ובעל חימה רב פשע, ורב אדא בר חנינא אומר שלולא שחטאו ישראל היה ניתן להם רק ה' חומשי תורה וספר יהושע שכתוב כי ברוב חכמה רוב כעס.

ר' אסי אומר שאם נדר באלוקי ישראל לא נזקקים חוץ ממקרה שנדר מאשתו שגנבה את כיסו והכתה את בנו ונודע שלא גנבה והכתה, אשה אחת נדרה באלוקי ישראל ובאה לפני ר' אסי ואמר לה לו נדרת רק במוהי שזה כינוי הייתי מתיר לך אך כיון שנדרת באלוקי ישראל איני נזקק לך.

רב כהנא בא לביתו של רב יוסף אמר לו רב יוסף שיטעום משהו אמר לו לא, מרי כולא איני טועם, אמר רב יוסף לא מרי כולא לא טעם, ואמנם רב כהנא אמר לא מרי כולא אך מדוע רב יוסף אמר כך, יש לומר שהוא אמר האם אמרת ארון הכל א"כ לא טעם.

רבא אומר בשם ר"נ שפותחים בחרטה וגם בנדר של אלוקי ישראל, רבא אמר לר"נ שרב שחורה הוא אדם גדול אמר ר"נ כשיבא לידך הביאו אלי, ורבא רב שחורה לר"נ להתיר נדרו אמר לו ר"נ האם נדרת על דעת כן ואמר לו כן וכך היה כמה פעמים, הקפיד ר"נ ואמר לו לך לאכסנייתך ואז פתח רב שחורה לעצמו ששינונו איזו דרך היא דרך ישרה כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מהאדם א"כ לא נדרתי על דעת שר"נ יקפיד, ומצא פתח לעצמו.

ר"ש בן רבי בא לפני החכמים להתיר נדרו אמרו לו נדרת על דעת כן אמר להם כן וכך היה כמה פעמים,

דף כג והצטערו החכמים מהשמש לצל ומהצל לשמש אמר לו בטנית בן אבא שאול בן בטנית לו ידעת שהיו מצטערים כך החכמים האם היית נודר אמר לו לא, והתירו לו.

ר' ישמעאל בן ר' יוסי בא לפני החכמים להתיר נדרו ושאלו אותו האם נדרת על דעת כן ואמר להם כן וכך היה כמה פעמים וכיון שראה כובס אחת שהם מצטערים על כך הכהו בכלי של הכובסים אמר ר' ישמעאל על דעת שיכו אותי לא נדרתי ומצא פתח לעצמו, והקשה רב אחא מדפתי שזה נולד שהרי הוא לא חשב שיכהו כובס, ושינונו שלא פותחים בנולד, אמר רבינא שאינו נולד כיון שמצויים חצופים שמצערים את החכמים.

לאשת אביי איתה בת והיא רצתה להשיאה לקרובה ואביי רצה להשיאה לקרובו, אמר אביי תאסר הנאתך עלי אם תעברי על דעתי ואשתו אמרה הנאתך תאסר עלי אם תעבור על דעתי והשיאתה לקרובה ורב אביי לרב יוסף אמר לו לו ידעת שהיא תעבור על דעתך האם היית נודר אמר לו לא ורב יוסף התיר לו, ויש ראייה שמתירים כך שהיה מעשה שאדם הדייר את אשתו מלעלות לרגל והיא עלתה, ובא לפני ר' יוסי אמר לו לו ידעת שהיא תעבור על דעתך האם היית נודר אמר לו לא, ור' יוסי התיר לו.

משנה ר"א בן יעקב אומר שהרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו יאמר לו כל נדר שאני עתיד לידור הוא בטל וזה מועיל כשזוכר בשעת הנדר. **גמרא** לכאורה אם הוא יאמר כך לפניו א"כ לא ישמע לו ולא יבא עמו **עמוד ב** ויש לומר שחסר במשנה ויש לפרש בה שהרוצה שחבירו יאכל אצלו והוא מסרב ידירו נדרי זירוויין, עוד דין שנו במשנה שהרוצה שלא יתקיימו נדריו כל השנה יעמוד בר"ה ויאמר נדר שאני עתיד לידור בטל ובלבד שהוא זוכר בשעת הנדר, אך קשה שאם הוא זוכר ובכ"ז הוא נודר א"כ הוא עוקר את תנאו, ואביי מבאר שיש לשנות ובלבד שאינו זוכר בשעת הנדר, ורבא מבאר שמדובר שהוא עומד בר"ה ואינו יודע מה התנה ועכשיו הוא נודר, אם הוא זוכר ואומר על דעת הראשונה אני נודר אין ממשות נדרו הוא לא אמר שהוא נודר על דעת הראשונה א"כ הוא עוקר את תנאו והנדר חל, ורב הונא בר חנינא רצה לדרוש דין זה בדרשה אמר לו רבא שהתנא סתם את זה כדי שלא יזלזלו בנדרים ואתה רוצה לדרוש את זה ברבים.

הסתפקו האם חכמים חולקים על ר"א בן יעקב, ואם נאמר שהם חולקים האם הלכה כמותו או לא, ויש להוכיח ממה ששינונו לקמן

דף כד שמי שאמר לחבירו קונם שאיני נהנה לך אם אינך נותן לבנך כור חטים ושתי חביות יין יכול להתיר נדרו שלא ע"פ חכם, כי יכול לומר לו שאמרת בשביל כבודי וזה כבודי, משמע שאינו נדר בגלל מה שאמר ובלי זה היה חל הנדר, ולכאורה לר"א בן יעקב זה כנדרים זירוויין וא"כ חכמים

חלקו עליו, ויש לומר שגם ר"א בן יעקב יודה שזה נדר שהוא אומר לו האם אני ככלב שאהנה ממך ולא תהנה ממני, ויש להוכיח מהמשך המשנה שהאומר לחבירו קונם שאתה נהנה לי אם אינך נותן לבני כור חטים ושתי חביות יין, לר"מ אסור עד שיתן לחכמים יכול להתיר את נדרו שלא ע"פ חכם ויכול לומר הריני כאילו התקבלתי, משמע בגלל שכאילו אמר התקבלתי ובלי זה חל הנדר ולר"א בן יעקב זה רק נדרי זירוויין, ומשמע שחכמים חלקו על ר"א בן יעקב, ויש לומר שבזה גם לר"א בן יעקב זה נדר שהוא אומר לו איני מלך שמהנה אותך ואינך מהנה אותי, ומר קשישא בר רב חסדא הוכיח ששינונו לקמן בנדרים אונסים שחבירו הדיירו שיאכל אצלו וחלה הוא או בנו או שעבדו נהר נדרו לא חל משמע שחל לולא האונס, ולר"א בן יעקב זה רק זירוויין וא"כ חכמים חולקים עליו, ויש לדחות גם ר"א בן יעקב יודה ששם לא מדובר שהדיר המזמין למזמין אלא שהדיר המוזמן למזמין שהמוזמן אמר האם מזמין אתה אותי לסעודתך ואמר לו כן ואמר לו המוזמן נדר זה עליך ונדר, וחלה הוא או בנו או שעבדו נהר, וזה נקרא נדרי אונסין, ויש להוכיח מברייתא שר"א בן יעקב אומר יתר על כן האומר לחבירו קונם שאני נהנה לך אם אין אתה מתארח אצלי ותאכל עמי פת חמה ותשתה עמי כוס חמין והשני הקפיד נגדו זה גם נדרי זירוויין ולא הודו לו חכמים **עמוד ב** ומשמע שלא הודו לו גם על המקרים הראשונים, ורב הונא אמר שהלכה כר"א בן יעקב וכן פסק רב אדא בר אבהו.

משנה נדרי הבאי כגון שאמר קונם אם לא ראיתי בדרך הו כעולי מצרים או קונם אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבד. **גמרא** נדרי הבאי מותרים וכן שבועות הבאי מותרות, ויש להקשות שאם מדובר בשבועות הבאי שאמר שבועה אם לא ראיתי אין ללשון זו משמעות כלל, ואביי אומר שבועה שראיתי ואז זה גוזמא, ורבא מקשה הרי זה פשוט שגם בשבועה מותר אם רק אמר גוזמא ועוד שמשמע שמדובר שאמר בשבועה כמו בנדר, ומבאר רבא שמדובר שאמר יאסרו פירות שבעולם עלי בשבועה אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מצרים, ומקשה רבינא אולי ראה אדם זה קן נמלים וקרא להם שם עולי מצרים וא"כ הוא נשבע באמת,

דף כה אמר רב אשי שהוא נשבע על דעת כל האדם שלא מתכוונים לנמלים, אך לכאורה יש להוכיח שאדם נשבע על דעת עצמו ששינונו שבשבועת הדיינים אומרים לו דע שלא משביעים אותך על תנאי שבלבך אלא על דעתנו ועל דעת ב"ד, ולכאורה הכוונה שהוא קרא לחתיכות עץ קטנות וזוים והוא נשבע שהחזיר לו ומשמע שלולא שאמרו לו על דעתנו שגם אדם אחד היה נושה בחבירו ובא לפני רבא ואמר לך פרע על אמר לו רבא שכבר פרע אמר רבא שישבע, הביא הללוה קנה והכניס וזוים לתוכו ונסמך עליו וכשבא להשבע אמר למלוה שיחזיק את הקנה ולקח ס"ת ונשבע שכבר פרע את כל חובו וכעס המלוה ושבר את הקנה שבידו ונשפכו הזוים לארץ והתברר שאכן הוא נשבע באמת, אך יש להוכיח ממה שנאמר שמה רבינו השביע את ישראל בערבות מואב ואמר להם דעו איני משביעם על דעתכם אלא על דעתי ועל דעת המקום, שכתוב ולא אתכם לבדכם, ולכאורה כוונתו להשביעם שלא יעשו דבר ויאמרו שזה על דעתם שהם יקראו לע"ז אלוהות, א"כ רואים שאדם עשוי להשבע על דעתו, ויש לדחות שע"ז נקראת אלוה שכתוב ובכל אלוהי מצרים, אך קשה שמה שכל להשביעם בבירור שיקיימו את כל המצוות, יש לומר שהם יאמרו שהכוונה לציצית שהיא שקולה כנגד כל המצוות, אך קשה שישביעם שיקיימו את התורה, ויש לומר שהם יאמרו תורה אחת, אך הוא יכל להשביעם שיקיימו תורות, ויש לדחות שהם יאמרו תורת מנחה וחטאת ואשם, אך קשה שהוא יכל להשביעם שיקיימו תורות ומצוות, יש לדחות שתורות משמע של מנחה, ומצוות משמע מצוות המלך, אך קשה שהוא יכל להשביעם שיקיימו את התורה כולה, יש לדחות שזה משמע ע"ז שכתוב שחמורה ע"ז שהכופר בה כאילו מודה בכל התורה, אך הוא יכל להשביעם שיקיימו את עכו"ם ואת כל התורה או שיאמר בבירור תרי"ג מצוות, ויש לומר שמה נקט דבר ברור על דעתי ועל דעת המקום.

יש להקשות שבשני שבור מלכא היה נחש שאכל שיעור ג' אורוות של תבן ושמואל אומר שהמשנה מדברת בטרופ שמנומר כבקעים, ולכאורה בכל הנחשים יש בקעים, יש לומר שמדובר שרק צוארו טרוף ומה שהמשנה נ"א אומרת טרוף היא באה לחדש דרך אגב שקורת בית הבד גבו טרוף וזה נ"מ למקח וממכר שהמוכר לחבירו קורת בית הבד אם גבו טרוף חל המכר ואם לא לא חל המכר.

עמוד ב משנה נדרי שגגות הם שאמר קונם אם אכלתי ושתיתי ונזכר שאכן אכל ושתי או שאמר קונם אם אוכל ואשתה ושכח ואכל ושתי או שאמר קונם על אשתו שגנבה את כיסו או שהכתה את בנו ונודע שלא הכתה וגנבה או שראה שאכלו ממנו תאנים ואמר קרבן עליכם וראה שזה אביו או אחיו, וכשהיה עמם גם אחרים לב"ש האחרים אסורים ולב"ה כולם מותרים. **גמרא** שנו בברייתא שבועת שגגה מותרת כנדרים שגגות, וכמו המקרה שנשבעו רב כהנא ורב אסי שבועה שכך אמר רב וכל אחד על דעת עצמו נשבע באמת.

שינונו לקמן שאם אחד אסר עצמו בבשר ויין פותחים לו בשבתות ויו"ט ובתחילה אמרו שרק אותם ימים מותרים ושאר הימים אסורים ור"ע לימד שנדר שהותר מקצתו הותר כולו, ורבה מבאר במשנתנו שלכו"ע אם אומר אם הייתי יודע שאבי ביניכם הייתי אומר כולכם אסורים חוץ מאבי שכולם אסורים ואביו מותר, ונחלקו כשאמר לו הייתי יודע שאבי ביניכם הייתי אומר פלוני ופלוני אסורים ואבי מותר, שלב"ש האחרים אסורים ולב"ה כולם מותרים.